

Verslag 2^e conferentie 12 november 2012

Samenwerken in Utrecht-oost / Science Park

Van ambitie naar uitvoering

Utrecht-oost/Science Park trekt de aandacht. De kansen zijn groot, maar de opgaven ook. Op 12 november kwamen bestuurders van partijen in het gebied bijeen tijdens een 2^e rondetafelconferentie. Zij spraken hier de ambitie uit om met de regio Utrecht-Oost in 2020 internationaal toonaangevend te zijn op het gebied van life-sciences, duurzaamheid en gezondheid.

De komende jaren wordt in het gebied Utrecht-oost/Science Park ongeveer 2 miljard euro geïnvesteerd komen er zo'n 5000 banen bij. Deze groei vraagt om een goede afstemming van ruimtelijke en bereikbaarheidsopgaven. Hiernaast gaan de partijen in het gebied inzetten op internationale profilering. Dit vraagt om een intensievere samenwerking en het helder maken van de ambitie voor het gebied. In 2013 is voor het eerst een rondetafelconferentie georganiseerd, als start voor een samenwerking. Het afgelopen jaar heeft deze samenwerking al geresulteerd in veel aandacht voor het gebied. Dit blijkt wel uit het bezoek van o.a. de ministers Schultz en Blok en staatssecretaris Mansveld op 13 oktober 2014.

Nu is het tijd om als partijen door te pakken. In deze 2e rondetafelconferentie zijn heldere ambities vastgesteld van waaruit de partijen samen de opgaven kunnen aanpakken. Op de conferentie is ook een aantal allianties gelanceerd, om de samenwerking in resultaten om te zetten. Deze allianties gaan met 5 opgaven aan de slag: het creëren van ontwikkelruimte; het faciliteren van hoogwaardige kennisclusters; het ontwikkelen van ontmoetingsruimte; het oplossen van bereikbaarheidsknelpunten en het oog hebben voor het belang van een duurzame en gezonde leefomgeving.

De conferentie is georganiseerd namens bestuurders van de provincie Utrecht, Universiteit Utrecht, Universitair Medisch Centrum Utrecht, Utrecht Science Park, Gemeente Utrecht, Gemeente De Bilt, Regio Utrecht en Utrechts Landschap. De komende tijd gaan zij samen met andere partijen uit de regio uitvoering geven aan deze ambitie.

Bijgaand het verslag van deze 2^e conferentie.

Het was een geslaagde bijeenkomst met een positieve energie! In het afgelopen jaar is er veel werk verricht, in verschillende teams, met verschillende organisaties en verschillende netwerken. Als resultaat ligt er een ambitiesdocument en een voorstel om 5 allianties te bouwen. Doel van de bijeenkomst was om met de bestuurlijk verantwoordelijken(1) de ambitie van de samenwerking te delen; met de vraag: en wat betekent dat dan? (2) de 5 allianties het woord te geven, en een gedeeld beeld hierover te vormen en (3) uit te spreken of we het samen gaan doen?

In de bijeenkomst was ook de primeur van de vertoning van de animatiefilm Utrecht-oost/Science Park. <https://www.youtube.com/watch?v=0T4B7VklzBI>

Na afloop kan gesteld worden dat de bijeenkomst als een belangrijk moment gezien kan worden in het proces van samenwerking. Men heeft de ambitie uitgesproken om volgend jaar in een 3^e bijeenkomst, de eerste concrete resultaten met elkaar te willen delen.

Foto's Ivar Pel
aanwezige bestuurders

Opening

- Wilfrid Opheij (dagvoorzitter) geeft aan dat de doelstelling van vandaag is het benoemen van allianties met 'postbussen': trekkers en bestuurlijke ambassadeurs. Het is bij de samenwerking bij dergelijke ingewikkelde vraagstukken, belangrijk te beseffen dat je elkaar nodig hebt, er sprake moet zijn van gedeelde ambities en men elkaars belangen moet respecteren.
- Bart Krol (Provincie Utrecht) geeft aan dat de ervaringen van het Bestuurlijk Overleg MIRT van 13 oktober -waar we als regionale partners "Den Haag" op het Science Park hebben ontvangen-, duidelijk maakt dat het heel goed werkt als je met Minister/Staatsecretaris het gebied in gaat en partners vertellen wat er gebeurt. Maar we blijven nog te veel onder de Haagse radar omdat we zelf eigenlijk nog te weinig weten wat er integraal speelt en dat onvoldoende uitventen. Dat is niet nodig omdat er synergie van ons allemaal veel potentie aanwezig is.
- Michael Kortbeek (Utrechtse Landschap) vult aan dat het daarbij ook gaat om verbindingen op allerlei vlak: wonen, werken, natuur.

De allianties aan het woord

Alliantie Ontwikkelruimte

- Peter Steijn (gemeente Utrecht) trapt af en geeft aan dat het draait om de vraag "hoeveel ruimte is er nodig en beschikbaar om de beweging te accommoderen?". Niet alleen op de campus zelf (waar RIVM en de Hogeschool zich vestigen/uitbreiden) maar in een groter gebied: "van campus naar valley". Daarin kunnen verschillende locaties aanvullende profielen hebben. Het gaat om de vraag welke locatie het meest interessant is voor welke bedrijven. Zo kan Rijnsweerd meer dan nu van toegevoegde waarde zijn voor het Sciencepark. En kijk naar nieuwe vormen van ruimtelijk gebruik zoals de daktuin. Er zijn twee randvoorwaarden: (1) behoud, versterken en beter gebruik van de landschappelijke kwaliteit en (2) meer flexibiliteit in het kijken naar ruimtelijke mogelijkheden
- Rob van Muilekom (gemeente De Bilt) vult aan: er is ruimte beschikbaar in de nabije regio en die is van aanvullende kwaliteit. Bijvoorbeeld de RIVM-locatie in De Bilt met de aanwezige laboratoria.
- Jacqueline Verbeek (Zeist) merkt op dat niet alleen naar de primaire ruimtebehoefte moet worden gekeken maar dat er ook aandacht moet zijn voor (regio-brede) aanvullende voorzieningen zoals het wonen. De kwaliteiten in de omliggende gemeenten kunnen beter worden benut.
- Joris Hogenboom (NMU) vindt dat een betere relatie met de groene omgeving kan worden gelegd. Nu zijn dat twee afzonderlijke werelden. De Uithof meer verbinden met omgeving en stad ('Uithof is nu nog een eiland, naar binnen gekeerd).
- Bart Krol wil zich als ambassadeur graag inzetten voor deze alliantie vanuit een ondersteunende en stimulerende bestuurlijke rol.

De alliantieleiders

Alliantie Kenniscluster

- Ton van Mil (EBU) en Freek van Muiswinkel (Universiteit Utrecht (UU)) trappen deze alliantie af. Ze benadrukken het belang van het benutten van kennis om meerwaarde te creëren. Het koppelen van life science aan kennis & bedrijven gebeurt al. Maar we laten dingen liggen; profilering moet en kan beter. Deze alliantie richt zich op het internationale speelveld, de vergelijking met Harvard valt niet altijd in het voordeel van Harvard uit. Utrecht Science Park (USP) is Harvard aan de Rijn. We zijn uitstekend in staat om kennis te implementeren in de zorg. We moeten het alleen meer vertellen.

- Een van de doelen van het EBU is om kennis en bedrijvigheid te koppelen waarbij het MKB meer aangetrokken moet worden. Begin 2015 wordt een resultaat verwacht.
- Hoe maak je de successen bekend? (Inter)nationale exposure via RIVM, Danone, HUL, Floriade. Bedrijven kunnen ook als ambassadeur worden ingezet.
- Marianne Linde (TNO): gebruik de bestuurlijke krachten om je internationaal op de kaart te zetten. "Je hebt het, maar hoe draag je het uit?"
- Jeroen Kreijkamp (gemeente Utrecht) onderschrijft het belang van meer internationale profilering en marketing. "Kennis kost geld, domheid is duurder. Geen stilstand, dan loop je achteruit".
- Onderscheidend in dit gebied is Healthy Urban Living (HUL) & Life Science
- Het Economic Board (EBU) heeft veel kennis en kunde die ingezet kan worden. Ook is het belangrijk dat dat dubbelwerk van EBU en deze alliantie wordt voorkomen. Op 10 december is een bijeenkomst EBU over Marketing en Strategie

Alliantie Ontmoetingsplaats

- Floris de Gelder begint met een filmpje waarin wordt getoond dat het Prinses Maxima Centrum een goed voorbeeld van een ontmoetingsplek (patiënten, ouders, personeel, onderzoekers). Ook wordt hier geïnvesteerd in het verbeteren van de relatie met de omgeving. Hij geeft aan dat er goede voorbeelden zijn. Bijv buitenlandse groepen meenemen naar Amelisweerd (Chinees behang), Oostbroek; festival in Botanische tuinen. Er is geen ander science park in Nederland waar deze kwalitatieve relaties met de omgeving zijn! Er zijn ook verbeterpunten: onder meer kunnen van kantines ontmoetingsplekken gemaakt worden en ingezet kan worden op een ander type horeca.
- Het is belangrijk om bewoners van de stad te betrekken bij Uithof (Botanische tuin, festivals). Maar ook vrijwilligers die in buitengebied actief zijn kunnen een verbindende schakel vormen en meer betrokken worden bij Uithof.
- Herman Geerdes (Houten) geeft aan de Nieuwe Hollandse Waterlinie in het verhaal te missen; deze ligt midden in het gebied; benut de kansen en potentie hiervan.
- Jan Bogerd (Hogeschool Utrecht): Het is belangrijk dat gebouwen meer naar buiten keren, o.a. door horeca. Soms zijn het ook kleine dingen die al enorm helpen. Stoppen met de catering en gaan zoeken naar horeca. En er mag nog wel een tandje bij: bijvoorbeeld sterrenrestaurant of een luxe hotel.
- Andre van de Zande (RIVM): opvallend is dat de campus nu niet full-catering kan aanbieden bij (inter)nationale congressen.

Alliantie Bereikbaarheid

- Hugo Jungen (provincie Utrecht) en Dries Berendsen (Universiteit Utrecht) trappen af. De Uithof is een kern van de regio en is een agglomeratie geworden. Dagelijks komen er 50.000 studenten en 20.000 werknemers. De onderwijsvoorzieningen zijn het beste bereikbaar voor de happy view, die er mogen slapen. Bereikbaarheid is nu al groot probleem. Er wordt een aantal zaken aangepakt (o.a. de Uithof tram die begin 2018 in bedrijf gaat), maar we weten dat het de bereikbaarheid in 2018 nog steeds een groot probleem zal zijn. We zijn er nog lang niet. Er ligt een grote uitdaging om gezamenlijk (met overheid en privaat) na te gaan hoe we slimme oplossingen kunnen bedenken. Daarbij moeten we niet alleen aan meer 'infra' denken maar ook in mogelijkheden om 'bezoekers' buiten de spits te laten reizen. Het is belangrijk om nu al kleine dingen op te pakken.
- Ruud Splitthoff (Rijkswaterstaat) geeft het advies een verbinding te leggen met het programma Beter Benutten (BB en BB2). Dit is een nieuwe aanpak waarbij we vanuit gebied zelf een analyse maken en oplossingen zoeken.
- Mirjam Velthuis (UMC-U) benadrukt dat er weliswaar veel gebeurt en er maatregelen gepland zijn, maar dat dit onvoldoende is om de bereikbaarheid te garanderen. Deze is nodig om verder te ontwikkelen.

- Lot van Hooijdonk (gemeente Utrecht) geeft aan dat het USP de grootste bestemming in Nederland is zonder station. Ook stelt ze dat er meer commitment van Den Haag nodig is; in het BO MIRT van oktober is aangegeven dat de problematiek van de OV-bereikbaarheid mee zal gaan in de landelijke afweging. Ze doet een oproep aan de partners van het samenwerkingsnetwerk Utrecht-oost/Science Park om het knelpunt in de contacten in Den Haag continue onder de aandacht te brengen (invloed mobiliseren).

Alliantie Duurzaam & Gezond

- Pieter Duif (UMC) geeft aan dat dit eigenlijk het overkoepelende thema is; het fundament voor de andere thema's. Er gebeurt al heel veel in de realiteit. Het kan ons helpen om dit in kaart te brengen, zodat we inzicht krijgen in wie wat doet en welke kennis te verbinden is.
- Wim Kuus (Hogeschool Utrecht) vult daarbij aan dat de realisatie van duurzaamheid in de praktijk beter kan. Het is belangrijk om de proeftuin verder te ontwikkelen.
- Marianne Linde (TNO) doet hert aanbod om vanuit KC HUL kaarten te ontsluiten en informatie/gegevens te leveren.
- Joris Hogenboom (NMU) geeft de aanbeveling om onderwijzers en onderzoekers te betrekken zodat je een koppeling tussen onderwijs en beroepspraktijk realiseert. Hoe kunnen we integreren in het onderwijsprogramma?
- Anton Pijpers (UU): wij zijn laat begonnen, maar we lopen wel heel snel door. Er zijn heldere keuzes gemaakt in specialisatie richtingen bij universiteiten en ziekenhuizen etc: wij staan voor research, life science en duurzaamheid. Maar... we vertellen te weinig hoe goed we zijn (geen jubeljargon). Wat we nog niet doen is practice what you preach (wees proeftuin). Kortom: we moeten aan de slag.

Bestuurders van betekenis

Wilfrid Opheij geeft aan dat bestuurders van betekenis zijn omdat:

- zonder bestuurlijk draagvlak en commitment het niet lukt;
- bestuurders in allianties doen wat voor hun van betekenis is, en
- bestuurders het voor anderen van betekenis kunnen maken.

Op de vragen "in hoeverre deze samenwerking met deze ambitie voor jou van betekenis is" en "hoe ga je hem van betekenis maken" kwamen o.a. de reacties:

- Herman Geerdes (Houten): het samenspel in de regio, met omliggende gemeenten, is van belang; kijk ook naar de grotere regio, zoals de gemeente Houten. USP heeft de regio gemeenten nodig, bijv vanwege het aanbod aan woonmilieus. Dit is mede bepalend voor vestigingsmilieu.
- Henk Broeders (EBU): kijk naar de regio, niet alleen naar sec het USP-gebied. De Uithof is i de kern van de regio. Oproep: laat allianties niet los van elkaar dingen doen, er is overlap. Zoek de verbinding daarboven. Het EBU kan hier een rol in vervullen.
- Michiel Ruis (lenM): de kracht van de alliantie zit erin of ze op termijn de regio op de agenda kunnen neerzetten. Dit lukt het beste door nu en op de langere termijn de hoofdpogave centraal te blijven zetten en deze te blijven herhalen. Vraag is of het de Utrechtse regio (net als bijvoorbeeld Brainport/Eindhoven) ook lukt om dit te blijven volhouden? Hiervoor is belangrijk één boodschap/ één verhaal te hebben en deze te herhalen (framing).
- Jolanda van Hulst (De Bilt): gebruik USP als branding voor de hele regio door bijvoorbeeld het USP als overkoepelende naam te benutten, maar wel lokale benaming toe te voegen (USP/ Bilthoven).

Oproep door meerdere aanwezigen: er is nog geen alliantie die zich bezig gaat houden met branding. Welke alliantie pakt dit op, of is het een 6e alliantie?

Reflectie Jan van Zanen (burgemeester gemeente Utrecht)

- Bij alle allianties gaat het eigenlijk over hetzelfde: over schaal, grenzen, maat en het uit onze jas groeien. Het is belangrijk om over de grenzen heen te stappen en niet meer te denken in termen als 'stad', 'provincie'.
- Onze regio is een van de meest competitieve in Europa. En ook een van de aantrekkelijkste om te wonen, mede door de voorzieningen, hoogwaardige werkgelegenheid en het aantrekkelijk gebied om de stad heen (buurgemeenten). We moeten daarom niet meer denken in losse stukjes, maar vanuit 'wat heeft deze regio nodig'?
- We hebben vandaag ingezet op een permanente internationale ontmoeting tussen wetenschap en ondernemerschap met een krachtig accent op onze specialiteit: life science, gezondheid en duurzaamheid.
- We zijn nationaal en internationaal toonaangevend (o.a. RIVM, Danone, Hubrecht), Maar om een internationaal topvestigingsmilieu te creëren, is het verleggen van grenzen op het gebied van ruimtelijke ordening, op het gebied van de samenwerking met en tussen overheden, kennisinstellingen en bedrijven, noodzakelijk. Dit omdat onze huidige jas in allerlei opzichten te krap is geworden, we lopen tegen grenzen aan. We moeten samen aan de slag om hier aan te werken, samen omdat geen enkele partij het al kan
- Het is belangrijk dat de allianties nu aan de slag gaan. Laten we de afspreken om in november 2015 weer bij elkaar te komen waar de allianties over hun vorderingen kunnen vertellen.

Reflectie Anton Pijpers (Universiteit Utrecht)

Als 'gastheer' wil hij graag nog een paar boodschappen meegeven.

- Doe meer met studenten en betrek studenten bij allianties. Zij zijn immers een belangrijke groep, daar zit denkkracht, innovativiteit en creativiteit. Haal meer buitenlandse studenten hier naar toe. Ook komen er steeds meer te wonen op Uithof
- Beweging is nodig. Besef daarbij dat dit effect heeft in de omgeving. Het is daarom belangrijk om gemeentes te betrekken bij allianties.
- Belangrijk: blijvende branding met één consistente boodschap. En benut hierbij 'natuurlijke' kansen als de Tour de France. Deze genereert veel internationale aandacht!

Aanwezige bestuurders

Henk Broeders; EBU
Rob Zakee; Gemeente Bunnik
Jolanda van Hulst; Gemeente De Bilt
Herman Geerdes; Gemeente Houten
Jan van Zanen; Gemeente Utrecht
Jeroen Kreijkamp; Gemeente Utrecht
Lot van Hooijdonk; Gemeente Utrecht
Jacqueline Verbeek; Gemeente Zeist

Jan Bogerd; Hogeschool Utrecht
Joris Hogenboom; NMU
Bart Krol; Provincie Utrecht
Andre van der Zande; RIVM
Marianne Linde; TNO
Mirjam van Velthuisen; UMC Utrecht
Anton Pijpers; Universiteit Utrecht
Michael Kortbeek; Utrechts Landschap

Aanwezige directeuren

Ton van Mill; EBU
Rob van Mulenkom; Gemeente De Bilt
Peter Steijn; Gemeente Utrecht
Wim Kuus; Hogeschool Utrecht
Hugo Jungen; Provincie Utrecht
Marc Hamelers; Ministerie EZ
Michiel Ruis; Ministerie IenM / ruimte

Ruud Splitthoff; RWS
Pieter Duif; UMC Utrecht
Dries Berendsen; Universiteit Utrecht
Freek van Muiswinkel; Universiteit Utrecht
Jeroen Nagel; Utrecht Sustainability Institute (USI)
Floris de Gelder; Utrecht Science Park (USP)
Saskia van Dockum; Utrechts Landschap

Aanwezige adviseurs

Hans Rijnten; EBU
Jan de Weerd; Gemeente Utrecht
Rob Posthouwer; Gemeente Utrecht
Bertus Cornelissen; Provincie Utrecht
Jacqueline Sellink; Provincie Utrecht
Ralph Kohlmann; Regio Utrecht / U10
Jaap Bernhard; Ministerie IenM / ruimte
Saskia Cornelissen; UMC Utrecht

Leuni van Zwieten; Universiteit Utrecht
Ruut van Rossen; Universiteit Utrecht
Mieke de Bruin; Utrecht Science Park (USP)
Hendrike Geesink; Utrechts Landschap
Erwin Ketelaar; Kamer van Koophandel
Robert van Leusden; BRU
Tom van Straeten; Utrecht Science Park (USP)
Rick ten Doeschate, CRA